

Aktualizované znění Strategie:

Strategie odpovědného veřejného zadávání Univerzity Karlovy

Tato Strategie odpovědného veřejného zadávání Univerzity Karlovy (dále jen „Strategie“) aktualizuje cíle a priority Univerzity Karlovy (dále jen „UK“) při zadávání veřejných zakázek s využíváním principů odpovědného zadávání veřejných zakázek, a to včetně konkrétních opatření.

Strategie má sloužit nejen jako společný rámec pro celou UK, tj. pro všechny její fakulty a další součásti, jejím cílem je i šířit cíle a priority UK navenek, otevřeně je komunikovat vůči veřejnosti či dodavatelům a budovat tak prostředí otevřenosti a důvěry.

Strategie je aktualizována po třech letech platnosti a koncipována na pětileté období, tj. do roku 2029, kdy by měla být znovu aktualizována v souladu s vyhodnocením dosavadní praxe a s novými trendy. V případě zásadních změn či vývoje v oboru nebo v praxi UK bude tato Strategie aktualizována dříve, dle potřeby UK.

Tato Strategie je v souladu se Strategií udržitelného rozvoje na UK¹ a navazuje na Národní strategii veřejného zadávání v ČR².

¹ https://sustain.cuni.cz/SUS-85-version1-strategie_uzritelneho_rozvoje_uk.pdf

² <https://www.sovz.cz/narodni-strategie-verejneho-zadavani-v-cr/>

1) Pozice UK v oblasti odpovědného veřejného zadávání

Z hlediska zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále i jen „zákon“), je UK veřejným zadavatelem, který se při svých nákupech musí tímto zákonem řídit.

Protože si UK uvědomuje možný dopad svých nákupů na společnost a životní prostředí, přihlásila se na počátku roku 2020 k odpovědnému veřejnému zadávání a deklarovala povědomí o tom, že:

- zboží a služby, které pro sebe pořizuje, mají vždy určitý dopad na životní prostředí – jejich výroba, transport, užívání a likvidace jsou spojeny s produkcí látek uvolňovaných do prostředí, se spotřebou surovin, energií, vody atp.,
- zohledněním environmentálních aspektů je možné usměrnit tyto dopady tak, aby se UK snažila pořídit výrobky, služby a práce s nižšími dopady na životní prostředí během jejich životního cyklu v porovnání s výrobky, službami a pracemi se stejnou hlavní funkcí, které by byly pořízeny jinak, tj. bez zohlednění environmentálních aspektů.

a zároveň vyjádřila vůli:

- při zadávání veřejných zakázek uplatňovat environmentální požadavky směřující k dosažení rovnováhy mezi environmentální šetrností, cenovou výhodností a dostupností na trhu,
- při zadávání veřejných zakázek implementovat i adekvátně zohledňovat sociální aspekty tak, aby při realizaci plnění za veřejné prostředky docházelo např. k podpoře zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce nebo k zajištění důstojných pracovních podmínek v celém dodavatelském řetězci,
- podporou širších společenských aspektů v rámci nákupů zboží, služeb a stavebních prací vynakládat finanční prostředky efektivně a maximalizovat tak hodnotu, kterou za ně získává,

přičemž:

- o svém environmentálně šetrném a sociálně odpovědném chování bude informovat veřejnost a svým příkladem motivovat další veřejné zadavatele,
- zapojí za tímto účelem do procesu implementace své zaměstnance, zabezpečí jejich odpovídající informovanost a školení v problematice odpovědného chování a bude je motivovat k aktivnímu přístupu k dalšímu rozvíjení a posilování odpovědného přístupu k vydávání veřejných finančních prostředků.

UK současně prohlašuje, že chce v rámci svého veřejného zadávání prosazovat principy, vedoucí k naplnění Cílů udržitelného rozvoje OSN³ a podporovat dodržování principů vyjádřených v Mezinárodních úmluvách dle Přílohy č. X Směrnice evropského parlamentu a rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (dále jen „Směrnice“ či „Příloha č. X Směrnice“).⁴

³ Viz Strategický rámec Česká republika 2030, resp. Cíle udržitelného rozvoje OSN, především cíl 12.7 na podporu udržitelného veřejného zadávání v souladu s národními politikami a prioritami.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0024&from=CS>

PŘÍLOHA X – seznam mezinárodních sociálních úmluv a úmluv o životním prostředí uvedený v čl. 18 odst. 2.

UK si je vědoma, že její kupní síla může být mj. využívána i k podpoře výzkumu dopadů její činnosti na společnost, inovací, rozvoje nových produktů, služeb, metod, technologií a obchodních modelů.

UK si přeje i v oblasti odpovědného veřejného zadávání navázat na pozici, kterou zaujímá mezi českými vysokými školami, jít příkladem a přispívat k rozvoji odpovědného veřejného zadávání v rámci českého vysokého školství.

2) Strategické cíle a priority UK v oblasti odpovědného veřejného zadávání

V souladu se svým strategickým záměrem, Strategií udržitelného rozvoje Univerzity Karlovy, shora uvedenou deklarací a v souladu s předpisy v oblasti zadávání veřejných zakázek,⁵ definuje UK své základní strategické cíle pro oblast veřejného zadávání:

- I. Rozvoj odpovědného veřejného zadávání na UK**
- II. Podpora implementace a rozvoje odpovědného veřejného zadávání na vysokých školách v ČR a podpora vzniku vzdělávacích příležitostí v oboru**

Ad I. Rozvoj odpovědného veřejného zadávání na UK

UK navazuje na své zkušenosti s odpovědným veřejným zadáváním a nadále považuje za důležité hospodárně a strategicky využívat veřejné prostředky v rámci veřejných zakázek tak, aby dosáhla maximální hodnoty za peníze a přispívala tak, v souladu se svým strategickým záměrem, k naplnění Cílů udržitelného rozvoje OSN.

UK chce ve svých dodavatelských budovat důvěru ve slušnost a spravedlnost svých zadávacích řízení. Z tohoto důvodu bude i nadále při zadávání veřejných zakázek postupovat transparentně a tím podněcovat důvěru ve slušné a spravedlivé podmínky soutěže ze strany všech potenciálních dodavatelů.

UK chce být vnímána jako instituce, která je v souladu se zásadami zákona otevřena dodavatelům, podporuje jejich různorodost a rovný přístup k veřejným zakázkám, otevřeně a transparentně s dodavateli komunikuje a snaží se maximálně zachovávat soutěžní prostředí.

V rámci tohoto strategického cíle je pro UK prioritní:

I.1. Ve všech oblastech odpovědného veřejného zadávání:

⁵ Zejm. zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.

1. **Interní analýza** příležitostí využití prvků odpovědného zadávání zejména prostřednictvím aplikace Příležitosti odpovědného zadávání.
2. **Komunikace s dodavateli** s důrazem na podporu většího využívání předběžných tržních konzultací a akcí typu Meet the Buyer.
3. Podpora využívání **kontrol plnění odpovědného veřejného zadávání v rámci smluvních podmínek**, včetně kodifikace sankcí.
4. Podpora **contract managementu** obecně.
5. **Zaměření na používání těch prvků odpovědného veřejného zadávání**, které jsou již prověřené, zavedené, s existujícími standardy a příklady dobré praxe a používání např. dodávek se štítkem ve smyslu zákona, tedy např. s certifikací ekoznačkou nebo osvědčující to, že daný produkt pochází z tzv. spravedlivého obchodu.

I.2. V rámci společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek chce UK podporovat:

1. **Vytváření možností praxe či výzkumu pro studující UK během plnění veřejných zakázek**

UK, coby vzdělávací instituce, si je vědoma skutečnosti, že může prostřednictvím odpovědného zadávání podporovat praxi pro své studující u svých dodavatelů a hledat eventuální možnosti výzkumu a vývoje, čímž bude zároveň podporovat naplňování svého hlavního poslání prostřednictvím vlastní kupní síly.

Tento prvek odpovědného zadávání bude UK využívat zejména u odborných služeb, např. u poradenských služeb, archeologických výzkumů apod.

2. **Důstojné pracovní podmínky u dodavatelů UK**

UK si přeje zajistit, aby ve všech jejích veřejných zakázkách byla dodavateli dodržována všechna relevantní závazná pravidla, včetně důstojných pracovních podmínek pro dotčené zaměstnance.

UK považuje za zásadní dodržování pravidel uvedených v Úmlouvách Mezinárodní organizace práce dle Přílohy č. X Směrnice, které vnímá jako součást důstojných pracovních podmínek, zejména:

- 1) zákaz nucené a dětské práce,
- 2) svoboda sdružování,
- 3) zákaz diskriminace na pracovišti,
- 4) rovné podmínky bez ohledu na pohlaví,
- 5) dodržování příslušnými zákony stanovené pracovní doby,
- 6) mzda odpovídající odvedené práci,
- 7) dodržování všech pracovněprávních a jiných relevantních předpisů,

v tomto textu souhrnně „důstojné pracovní podmínky“.

Tento prvek odpovědného zadávání bude UK využívat zejména u stavebních prací a služeb s převažující manuální či nekvalifikovanou prací, typicky např. úklidových služeb a služeb ostrahy.

3. Složení dodavatelského řetězce u dodavatelů UK a podmínky v něm

UK bude přispívat k rozvoji slušných a spravedlivých dodavatelských vztahů, a to především tam, kde hrozí, že poddodavatelé mají horší podmínky (vč. platebních) než hlavní dodavatel a kde může docházet v rámci poddodavatelského řetězce k porušování důstojných pracovních podmínek.

Tento prvek odpovědného zadávání bude UK využívat zejména u stavebních prací a nákupů zboží, u kterého je nebezpečí, že v rámci dodavatelského řetězce dochází k porušování důstojných pracovních podmínek z důvodů výroby v zemích tzv. třetího světa, např. u dodávek ICT techniky, textilu apod.

4. Zaměstnávání osob znevýhodněných na trhu práce

souhrnně k bodům 4. - 6.:

UK chce nadále pokračovat v podpoře těch, kteří mají k veřejným zakázkám obecně přístup ztížený – malým podnikům, sociálním podnikům, zaměstnavatelům osob se zdravotním postižením, neboť právě tento segment trhu otevírá široký prostor pro podporu zaměstnanosti osob znevýhodněných na trhu práce a pro podporu sociálního začleňování.

UK si uvědomuje, že právě tyto podniky fungují především na místní úrovni a podporují tak zaměstnanost a ekonomiku v dané lokalitě či regionu. Mnohdy s sebou nesou i hodnoty v oblasti ochrany životního prostředí.

Tyto prvky odpovědného zadávání bude UK využívat zejména u služeb, typicky např. úklidových služeb a služeb ostrahy či praní prádla.

5. Malé a střední podniky

Tento prvek odpovědného zadávání bude UK využívat všude tam, kde to bude možné, zejména rozdělováním větších zakázek na části či využíváním dynamických nákupních systémů.

6. Sociální podniky

Tento prvek odpovědného zadávání bude UK využívat tam, kde je to možné. K analýze možností využití u konkrétních předmětů plnění lze využít např. adresář sociálních podniků: <https://ceske-socialni-podnikani.cz/adresar-socialnich-podniku>

7. Etický obchod

Cílem UK je i podpora etického obchodu. *Tam, kde je to možné, chce UK nakupovat zboží pocházející z etického obchodu (např. World Fair Trade Organisation, Electronics Watch, Fair Wear Foundation), typicky např. u určitých typů potravin (káva, čaj, čokoláda), ICT či textilu.*

Uvedených záměrů bude UK v rámci procesu zadávání veřejných zakázek dosahovat prostřednictvím následujících opatření:

- v souladu se svým Etickým kodexem bude dodržovat nejvyšší standardy integrity a profesionality při svých obchodních jednáních,
- při výběru dodavatele bude používat takové procesní prostředky, které v maximální míře zajistí, aby byli vybráni zásadně takoví dodavatelé, kteří:
 - dodržují při svých obchodních jednáních nejvyšší standardy integrity a profesionality,
 - dodržují zákony zemí, ve kterých působí,
 - dodržují v rámci svých obchodních a pracovních vztahů důstojné pracovní podmínky a totéž při svých nákupech vyžadují od svých poddodavatelů,
 - budou pro spolupráci s UK vybráni na základě zadávacího či výběrového řízení v souladu se zákonem či vnitřními předpisy UK,
- bude ve svých veřejných zakázkách hledat příležitosti k uplatnění praxe studujících UK v rámci plnění smluv z veřejných zakázek a eventuálních možností výzkumu a vývoje, například v oblasti monitoringu a měření dopadů veřejných nákupů na životní prostředí či společnost,
- k vyhledávání možností praxe či výzkumu studujících bude využívat spolupráci napříč UK – zapojí koordinátorky a koordinátory udržitelného rozvoje na UK (dále jen „KooKooUR“), zejména v rámci nabídky a poptávky studentských praxí při plnění veřejných zakázek,
- bude hledat způsoby, jak podpořit zaměstnanost osob znevýhodněných na trhu práce,
- tam, kde to bude relevantní, bude prověřovat možnost realizace veřejné zakázky podnikem zaměstnávajícím zdravotně postižené či sociálním podnikem (především u těch veřejných zakázek, kde osoby znevýhodněné na trhu práce mohou získat konkrétní uplatnění, u sociálních podniků typicky při nákupu cateringu, dárkových či propagačních předmětů apod.) a dle toho vhodně nastavovat zadávací řízení za dodržení zásad zadávání veřejných zakázek a hospodaření s veřejným majetkem,
- kde je to vhodné, využívat nástroje pro zajištění přístupu malých podniků k veřejným zakázkám (typicky adekvátním dělením veřejných zakázek na části, využíváním dynamických nákupních systémů, snižováním administrativní zátěže a náročnosti podávání nabídek apod.).

I.3. Nedílnou součástí strategického veřejného zadávání je i zohledňování dopadu provozu a všech nákupů, včetně stavebních prací realizovaných zadavatelem, na životní prostředí.

UK si uvědomuje, že s ohledem na velikost svých realizovaných nákupů, včetně stavebních prací, se vždy jedná o nepřehlédnutelný vliv na životní prostředí.

V rámci environmentálně odpovědného zadávání veřejných zakázek chce UK podporovat zejména:

- **Ekologická řešení.** UK bude i nadále aktivně vyhledávat ekologicky šetrné varianty a upřednostňovat řešení, která jsou v dlouhodobém horizontu environmentálně udržitelná. Využívat přitom bude jak dobrou praxi v rámci ČR, tak i Evropské unie (např. kritéria pro zelené nakupování,⁶ která byla definována pro různé typy komodit Evropskou komisí). **Bude se zaměřovat na používání těch prvků odpovědného veřejného zadávání, které jsou již prověřené, zavedené, s existujícími standardy a příklady dobré praxe a používání např. s certifikací ekoznačkou nebo osvědčující to, že daný produkt pochází z tzv. etického obchodu.**
- **Využívání principů cirkulární ekonomiky.** Při nákupu zboží bude UK zvažovat možnosti aplikace principů nákladů životního cyklu, zvažovat dopady vlastní činnosti na primární zdroje materiálů, možnosti využití zdrojů sekundárních, produkci, třídění a opětovnou využitelnost odpadů, dopadů nákupů na produkci skleníkových plynů a podporu modelů oběhového hospodářství.

Uvedených záměrů bude UK v rámci procesu zadávání veřejných zakázek dosahovat prostřednictvím následujících opatření:

- zvažovat nutnost nákupů a tam, kde je to možné, se nákupu vyhnout či využít alternativních možností – nájmu, sdílení apod.,
- pokud k nákupu dojde, uvažovat o možnostech zpětného odkupu, ekologické likvidace či opětovného využití po skončení životního cyklu,
- podporovat nákup opravitelného, demontovatelného a znovu využitelného zboží,
- zvažovat dopady vlastní činnosti na primární zdroje materiálů, možnosti využití zdrojů sekundárních, tj. tam, kde je to možné, využívat recyklované zdroje,
- v případě centrálních nákupů vždy analyzovat situaci na trhu a v nákupech preferovat ekologicky šetrné varianty,⁷
- při zajišťování nákupů (např. úklidových služeb či úklidových prostředků) využívat produkty šetrné k životnímu prostředí,
- zabývat se důsledně produkcí, tříděním a eventuální opětovnou využitelností odpadů vznikajících při plnění veřejných zakázek na UK,
- zvažovat možnosti aplikace principů nákladů životního cyklu, typicky u nákupu elektrických přístrojů, automobilů apod.,
- své veřejné zakázky analyzovat co do možností výzkumu a vývoje v oboru, například v oblasti monitoringu a měření dopadů veřejných nákupů na životní prostředí či společnost,

⁶ Dostupné na: https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en

⁷ Typicky se jedná o produkty s ekoznačkou, v případě dřeva s certifikací FSC/PEFC, v případě ITICT pak např. EPEAT, Energy Star či certifikační program TCO Development. V případě využití energetických štítků pak preference nejušpornějších variant – viz Metodika odpovědného veřejného zadávání ([zde](#)) – strana 117.

- v případě pořizování propagačních předmětů tyto omezit na nezbytné minimum, u něhož jsou opět preferovány ekologicky šetrné varianty.

ad II. Podpora implementace a rozvoje odpovědného veřejného zadávání na vysokých školách v ČR a podpora vzniku vzdělávacích příležitostí v oboru

UK bude v rámci své zadávací praxe pokračovat ve vytváření příkladů dobré praxe při implementaci odpovědného zadávání veřejných zakázek v ČR s důrazem na univerzitní prostředí.

UK bude o svých zkušenostech v oblasti odpovědného veřejného zadávání komunikovat s ostatními zadavateli, zejména vysokými školami, dodavateli i širokou veřejností, a to mimo jiné prostřednictvím:

- setkávání a platform pro spolupráci, sdílení zkušeností a networking administrátorů,
- aktivní podpora možnosti zahrnutí odpovědného veřejného zadávání do stávajících či nově vznikajících studijních programů,
- zveřejňování konkrétních příkladů dobré praxe,
- zveřejňování pravidelných hodnocení a případných výsledků v oblasti provedených výzkumů.

Uvedených záměrů bude UK v rámci procesu zadávání veřejných zakázek dosahovat prostřednictvím následujících opatření:

- zajišťování odpovídající podpory, vedení a školení svých zaměstnanců, kteří se podílejí na procesu zadávání veřejných zakázek tak, aby tito byli schopni kvalifikovaně zajistit plnění záměrů vyjádřených v této Strategii,
- spolupráce s ostatními vysokými školami na vytváření příkladů dobré praxe,
- spolupráce s příslušnými státními institucemi, které jsou gestory dané oblasti, zejména Ministerstvem pro místní rozvoj ČR,
- komunikace cílů této Strategie dovnitř UK i navenek na webových stránkách UK a tam, kde to bude účelné, i vůči svým dodavatelům a smluvním partnerům.

Konkrétní činnosti vedoucí k realizaci strategických cílů

Cílů Strategie bude dosahováno pomocí těchto opatření:

- 1) Zveřejnění této Strategie (zajišťuje odbor veřejných zakázek rektorátu (OVZ RUK).
- 2) Zpracování a sdílení metodických materiálů, v praxi odzkoušených vzorových textací do zadávací dokumentace (OVZ RUK).
- 3) Pomocí školení, setkávání a teamsové skupiny seznamovat či upozorňovat kolegy z fakult a součástí (FaS) na nové oborové publikace, příklady dobré praxe, možnosti vzdělávání apod. (OVZ RUK).
- 4) Úprava Aplikace Kontrolní seznamy – přejmenování na Příležitosti odpovědného zadávání, zjednodušení a úprava v souladu s touto Strategii (zajišťuje OVZ RUK ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky (ÚVT)).
- 5) Identifikace oblastí doporučených pro uspořádání celouniverzitních předběžných tržních konzultací (zajišťuje OVZ RUK).
- 6) Dle potřeby organizace rektorátního setkání Meet The Buyer s dodavateli (zajišťuje OVZ RUK).
- 7) Organizace celouniverzitních setkání Meet The Buyer s dodavateli, obvykle jednou ročně, OVZ RUK požádá FaS o poskytnutí součinnosti (zajišťuje OVZ RUK ve spolupráci s FaS).
- 8) Pomocí školení, textace vzorů a spolupráce v oblasti kontraktačního práva vytváření prostředí, které podporuje využívání kontrol plnění odpovědného zadávání v rámci smluvních podmínek, včetně kodifikace sankcí a contract managementu obecně (zajišťuje OVZ RUK a Právní odbor RUK ve spolupráci se zadávajícími útvary).
- 9) Koordinace zapojení KooKooUR v rámci nabídky a poptávky studentských praxí. KooKooUR budou ve spolupráci se zadávajícími útvary tam, kde to bude možné, hledat příležitosti a zprostředkovávat nabídku praxe studujícím (zajišťuje OVZ RUK ve spolupráci s manažerkou udržitelného rozvoje a KooKooUR).
- 10) Tam, kde to bude možné, v závislosti na míře spolupráce s FaS, identifikace studijních programů, včetně programů celoživotního vzdělávání a micro-credentials, vhodných pro začlenění problematiky odpovědného zadávání (zajišťuje OVZ RUK ve spolupráci s manažerkou udržitelného rozvoje a KooKooUR).
- 11) Tam, kde to bude možné, Spolupráce na odpovědném zadávání zakázek potřebných k naplňování cílů Klíčové oblasti II. Správa a provoz Strategie udržitelného rozvoje na UK (OVZ RUK ve spolupráci s manažerkou udržitelného rozvoje UR).
- 12) Adekvátní úprava relevantních vnitřních předpisů, zejména Opatření rektora č. 30/2020, ve znění pozdějších předpisů (zajišťuje OVZ RUK).
- 13) Průběžná analýza veřejných zakázek UK (zajišťuje OVZ RUK a zadávající útvary prostřednictvím Aplikace Příležitosti odpovědného zadávání).

- 14) Vytváření příkladů dobré praxe, komunikace s veřejnými zadavateli například prostřednictvím platformy zajišťovaných Ministerstvem pro místní rozvoj, komunikace s ostatními vysokými školami (zajišťuje OVZ RUK).
- 15) Průběžný monitoring a hodnocení (zajišťuje OVZ RUK ve spolupráci s Odborem analýz a strategií RUK).